

§ 266

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Laura Kolben toivomusponnosta, joka koskee mahdolli- suutta merkitä Östersundomin kulttuuriympäristön arvokohteita ja - alueita sekä arkeologisia kohteita

HEL 2018-011183 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Östersundomin kulttuuriympäristöjen arvokohteet

Östersundomin yhteisen yleiskaavan alueella sijaitsee useita arvokkaita kulttuuriympäristöjä ja arkeologisia kohteita. Muinaismuistolain suojelamia muinaisjäännöksiä ovat pronssikautiset hautaröykkiöt Uuden Porvoontien varrella sekä Kasabergetillä. Keskiaikaisia kylänpaikkoja on useita ja Vantaan alueella on myös keskiaikaisten teiden jäännöksiä. Mustavuorella ja Myllymäen virkistysalueella Länsimäessä on ensimmäisen maailmansodan aikaisia linnoituslaitteita ja tykkiteitä sekä Porvarinlahden louhos, josta on kaivettu kalkkia Suomenlinnan rakentamisen aikaan 1700-luvun jälkipuoliskolla. Ribbingön edustalla Granöfjärdenillä on uponneena kolme hylkyä, joista kaksi on muinaisjäännöksiä.

Yleiskaava-alueella on kolme valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä: pääkaupunkiseudun 1. maailmansodan linnoitteet Vantaan Länsimäessä ja Helsingin Mustavuorella sekä kolmesta erillisestä alueesta koostuva Östersundomin kartano, kappeli ja Björkuddenin huvila. Östersundomin kartanoympäristöön kuuluvat pieni 1700-luvun kirkko ja Villa Björkudden, kirjailija Zacharias Topeliuksen vanhuudenkoti.

Maakunnallisesti merkittäviä kulttuuriympäristön ja maiseman kannalta tärkeitä alueita ovat Länsisalmen ja Östersundomin kulttuurimaisemat sekä Helsingin höyrylaivareittien kesähuvila-asutus – Sipoon saaristo. Maakunnallisesti merkittäviä kohteita ovat Husön kartano, Björntorp, Sandbacka sekä vanhat kantatilat Mutars, Kusas ja Rödje-Fants. Monet arvokohteet ovat yksityisessä maanomistuksessa.

Infotaulujen pystyttäminen

Helsinkiin on pystytetty joitakin arvokohteiden infotauluja kaupunkiympäristön toimialan ja kaupunginmuseon yhteistyönä. Esimerkkinä mainittakoon Vanhankaupungin Vanhan Helsingin (1550-1640) infotaulu ja

muutaman 1. maailmansodan ajan kohteen infotaulu. Lisäksi Museovirastolla on sen hoidossa olevien kohteiden infotauluja mm. Herttoniemen rökkiöllä ja Vartiokylän linnavuorella.

Kaupungin pystyttämien taulujen ulkoasun ja sijoittelun suunnittelu on sisälletty puistojen suunnitteluun, ja taulujen kustannukset on katettu puistojen rakentamisbudjeteista. Yleensä infotaulut laaditaankin asemakaavoitetuille alueille puistojen suunnittelu- ja rakentamishankkeiden yhteydessä.

Ennen asemakaavoitusta ei opastamishankkeelle ole selkeää prosessia ja vastuutahoa, vaan hankkeen suunnittelusta, rahoituksesta, toteutuksesta ja ylläpidosta tulee sopia erikseen alueen maanomistajien ja ylläpidosta vastaavien tahojen kanssa.

Kaupunginmuseo voi valita esiteltäviä kohteita ja laatia infotaulujen tekstit yhteistyössä Porvoon museon ja Museoviraston kanssa. Porvoon museon asiantuntemus ja arkistot ovat käytettävissä tietopisteiden toteuttamiseksi. Museovirastolta on mahdollisuus hakea avustusta hankkeen toteutukseen.

Osa muinaisjäänöskohteista tullaan suunnittelun edetessä tutkimaan ja poistamaan alueen rakentamisen edistyessä, kun taas osa kohteista jää koskemattomaksi. Tauluja kannattaisi suunnitella ja pystyttää pidemmän ajan kuluessa rakentamisen edistyessä.

Johtopäätökset

Östersundomin suunnittelun ollessa yleiskaavavaiheessa taulujen suunnittelulle ja toteuttamiselle ei ole selkeää toimintatapaa tai vastuutahoa. Alueen arvokohteiden tunnetuksi tekemistä pyritään kuitenkin kaupunkiympäristön toimialalla edistämään yhteistyössä eri hallintokuntien ja viranomaisten kanssa.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Saija Miettinen-Tuoma, va. yksikön päällikkö, puhelin: 310 37374
saija.miettinentuoma(a)hel.fi

Liitteet

1 Kolbe Laura, toivomusponsi, Kvsto 24.10.2018 asia 10

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

21.05.2019

Asia/16

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Toivomusponsi

Valtuutettu Laura Kolbe on tehnyt 24.10.2018 seuraavan toivomusponnen:

”Hyväksyessään Östersundomin yhteisen yleiskaavan no 12320, kaupunginvaltuusto edellyttää, että yhdessä Museoviraston, Helsingin kaupunginmuseon ja Porvoon museon kanssa selvitetään mahdollisuus merkitä maisemaan tietopisteitä, kuten infotauluja, eri inventoinneissa arvoitettujen maan päällisten ja merenalaisten kulttuuriympäristöjen arvokohteiden ja -alueiden sekä arkeologisten kohteiden esiin nostamiseksi. (Laura Kolbe)”

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristölautakuntaa antamaan asiasta lausunnon kaupunginhallitukselle 31.8.2019 mennessä.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Saija Miettinen-Tuoma, va. yksikön päällikkö, puhelin: 310 37374
saija.miettinentuoma(a)hel.fi

Liitteet

1 Kolbe Laura, toivomusponsi, Kvsto 24.10.2018 asia 10

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano